

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної
комісії ХНУРЕ

Ігор РУБАН

« » 2023 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
у 2023 році

Спеціальність 175 – Інформаційно-вимірювальні технології

Протокол засідання приймальної комісії

від 16 січня 2023 р., № 2

Голова фахової
комісії

Ігор ЗАХАРОВ

(підпис, ім'я, прізвище)

Зав. відділом аспірантури
та докторантури

Володимир МАНАКОВ

(підпис, ім'я, прізвище)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Аркадій ШИГУРОВ

(підпис, ім'я, прізвище)

Розроблено фаховою комісією зі спеціальності 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка.

Голова комісії: Захаров І.П., д.т.н., проф., зав. каф. ІВТ.

Члени комісії: Запорожець О.В., к.т.н., доц., доц. каф. ІВТ;

Штефан Н.В., к.т.н., доц., доц. каф. ІВТ.

1 ТЕМАТИКА ПИТАНЬ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фізичні величини та їх системи. Нова система одиниць SI. Еталони одиниць фізичних величин: класифікація та визначення. Простежуваність вимірювань.

2. Принципи відтворення основних одиниць фізичних величин. Одиниці довжини, маси, часу, сили електричного струму, сили світла, термодинамічної температури, кількості речовини: визначення, історія створення еталонів, сучасні підходи до реалізації еталонів їх метрологічні характеристики. Квантова метрологія.

3. Класифікація вимірювань. Основні етапи вимірювань. Основні методи вимірювань: метод безпосередньої оцінки, метод співставлення, заміщення, диференційний, співпадиння, нульовий: суть, рівняння вимірювань, похибки вимірювань.

4. Засоби виміральної техніки (ЗВТ). Класифікація, основні структурні схеми ЗВТ. Метрологічні характеристики ЗВТ. Способи нормування і форми представлення метрологічних характеристик ЗВТ. Динамічні характеристики. Похибки ЗВТ. Класи точності ЗВТ.

5. Похибки вимірювань. Класифікація похибок.

6. Випадкові похибки та їх характеристики. Закони розподілу та оцінки характеристик випадкових похибок. Підсумовування випадкових похибок. Грубі похибки та їх виявлення.

7. Систематичні похибки. Класифікація, методи компенсації. Невиключені систематичні похибки та їх характеристики. Закони розподілу. Підсумовування невиключених систематичних похибок.

8. Прямі вимірювання. Оцінювання похибок прямих одноразових та багаторазових вимірювань.

9. Непрямі вимірювання. Оцінювання похибок непрямих некорельованих та корельованих вимірювань.

10. Сумісні вимірювання. Метод найменших квадратів. Оцінювання характеристик похибок сумісних вимірювань.

11. Сукупні вимірювання. Оцінювання характеристик похибок сукупних вимірювань.

12. Оцінювання невизначеності вимірювань. Основні положення концепції невизначеності. Базовий алгоритм оцінювання невизначеності вимірювань. Метод Монте-Карло. Метод ексцесів.

13. Правильність та прецизійність вимірювань. Основні характеристики. Основні підходи до оцінювання. Визначення характеристик правильності та прецизійності методами міжлабораторних досліджень.

14. Історія розвитку міжнародної стандартизації. Міжнародні та регіональні організації по стандартизації. Стандартизація одиниць вимірювань. Стандартизація та кодування інформації про товари.

15. Засади стандартизації в Україні. Об'єкти та суб'єкти стандартизації. Нормативні документи та нормативно-правові акти. Застосування нормативних документів. Право власності на нормативні

документи. Знак відповідності. Інформаційне забезпечення робіт в сфері стандартизації.

16. Організація робіт зі стандартизації. Правила проведення робіт з національної стандартизації. Розроблення викладення та оформлення нормативних документів. Прийняття та застосування міжнародних, регіональних та міждержавних стандартів. Розробка та прийняття технічних регламентів та процедур оцінки відповідності. Розробка та прийняття технічних умов.

17. Методи стандартизації виробів. Міжгалузеві системи стандартів. Стандартизація послуг. Стандартизація якості продукції, процесів та послуг. Забезпечення безпеки та охорони праці під час робіт зі стандартизації.

18. Місце та функції оцінки відповідності в технічному регулюванні. Діяльність щодо оцінювання відповідності першою, другою та третьою стороною. Види підтвердження відповідності: декларація, сертифікація та акредитація органів з оцінки відповідності. Функційний підхід до оцінювання відповідності.

19. Новий та Глобальний підходи як основа технічного регулювання Європейського Союзу. Принципи Нового та Глобального підходів. Стан системи технічного регулювання та оцінки відповідності в Україні. Основні законодавчі акти. Органи системи технічного регулювання України.

20. Поняття про технічні регламенти та їх основний зміст. Презумпція відповідності вимогам технічних регламентів. Застосування знаку відповідності. Органи, що здійснюють оцінку відповідності вимогам технічних регламентів.

21. Модульний підхід до оцінювання відповідності. Загальний зміст модулів оцінки відповідності: А, В, С, D, E, F, G та H. Критерії вибору модулів оцінки відповідності.

22. Сертифікація продукції. Основні цілі сертифікації. Функційні стадії сертифікації: вибирання; визначення; критичний огляд і підтвердження відповідності. Схеми і системи сертифікації. Порядок проведення сертифікації продукції.

23. Декларація постачальника про відповідність. Призначення та загальні вимоги до декларації про відповідність. Зміст декларації про відповідність. Вимоги до підтверджувальної документації.

Список рекомендованої літератури

1. Сергієнко М. П. Навчальний посібник "Основи стандартизації" / М. П. Сергієнко, Н. В. Штефан ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Харків : ХНУРЕ, 2019. – 176 с.

2. Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 р. N 1315-VII [Текст] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2014. – №31. – Ст. 1058

3. Вардакас Є. Новий підхід у Європейському Союзі: загальний огляд [Текст]: навчальний посібник / Євангелос Вардакас. – К., 2010. – 50 с.
4. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 р. N 124-VIII [Текст] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – №14. – Ст. 96.
5. ДСТУ ISO/IEC 17000:2007 Оцінювання відповідності. Словник термінів та основні принципи [Текст] – Введ. 01.04.08. – Київ: Держспоживстандарт України, 2008. – 20 с.
6. ДСТУ EN ISO/IEC 17067:2014 Оцінка відповідності. Основні положення сертифікації продукції та керівні вказівки щодо схем сертифікації продукції [Текст] – Введ. 01.01.16. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 14 с.
7. ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2014 Оцінка відповідності. Вимоги до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг [Текст] – Введ. 01.01.16. – Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 16 с.
8. ДСТУ ISO/IEC 17050-1:2006 Оцінювання відповідності. Декларація постачальника про відповідність. Частина 1. Загальні вимоги [Текст] – Введ. 01.07.07. – Київ: Держспоживстандарт України, 2007. – 6 с.
9. ДСТУ ISO/IEC 17050-2: 2006 Оцінювання відповідності. Декларація постачальника про відповідність. Частина 2. Підтверджувальна документація [Текст] – Введ. 01.07.07. – Київ: Держспоживстандарт України, 2007. – 2 с.
10. Метрологія та вимірювальна техніка: Підручник. /За ред. Є.С.Поліщука. — Львів.: Видавництво «Бескид Біт», 2003. — 544 с.
11. Забезпечення єдності електро-радіовимірювань // Під редакцією д.т.н., проф. Ю.Ф. Павленка (підручник) . – Харків: НТУ «ХПІ» 2014, 232 с.
12. Захаров І.П. Порівняльний аналіз характеристик точності вимірювань. Харків: Оберіг, 2019, 100 с.
13. Захаров І.П., Сергієнко М.П. Визначення динамічних характеристик засобів вимірювальної техніки. Харків: ХНУРЕ, 2019, 210 с.
14. ISO 80000-1:2009. Quantities and units.
15. JCGM 100:2008. Evaluation of measurement data — Guide to the expression of uncertainty in measurement
16. JCGM 200:2012. International vocabulary of metrology – Basic and general concepts and associated terms (VIM) 3rd edition.
17. JCGM 101:2008. Evaluation of measurement data — Supplement 1 to the “Guide to the expression of uncertainty in measurement” — Propagation of distributions using a Monte Carlo method.
18. ДСТУ ГОСТ ІСО 5725-(1-6):2005 Точність (правильність і прецизійність) методів та результатів вимірювань.

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Відповідь на кожне питання оцінюється за 100-бальною шкалою:

– *96-100 балів*: вступник продемонстрував всебічні, систематизовані та глибокі знання матеріалу, повністю розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

– *90-95 балів*: вступник продемонстрував систематизовані та глибокі знання матеріалу, зазначивши взаємозв'язок основних понять, розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

– *75-89 балів*: вступник продемонстрував повне знання матеріалу, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *66-74 балів*: вступник продемонстрував знання основного матеріалу та базових понять, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *60-65 балів*: вступник продемонстрував знання основ матеріалу в мінімальному обсязі, недостатньо повно розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *1-59 балів*: вступник продемонстрував недостатні знання матеріалу, припустивши значну кількість принципових помилок у відповіді на питання екзаменаційного білета.

Відповідь на кожне питання екзаменаційного білета зараховується за умови отримання за неї не нижче 60 балів.

Загальна оцінка визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за кожне питання екзаменаційного білета.

Фахова комісія проставляє загальну оцінку за шкалою 60-100 балів або ухвалює рішення про негативну оцінку зі вступного випробування («незадовільно», «не склав»).